

KUMLAMA KOTLARI AĖARTIYOR;
SİLİKOZİS HAYATLARI KARARTIYOR!

***Biz kumlanmış
kot giyiyoruz,
Onlar ölüyor!***

**KOT KUMLAMA İŞÇİLERİ
DAYANIŞMA KOMİTESİ**

Silikozis, akciğerleri saran bir hastalıktır. Türkiye'de kot kumlama işçilerinde görülür. Hızla tedavi edilmezse, ölümcüldür.

Silikozis dünyada ilk kez 1930'larda, maden işçilerinde teşhis edildi. Tekstil sektöründe ilk kez, 2004'te Türkiye'de ortaya çıktı. Hasta, bir KOT KUMLAMA İŞÇİSİ idi.

Kot kumlamaya bağlı silikozis, 2005'ten bu yana ulusal ve uluslararası tıp kongrelerinde konu oldu.

Hasta sayısı ne yazık ki her gün daha da artıyordu. Buna paralel olarak tabii ki doktorların bu konudaki bilgisi ve duyarlılığı da arttı.

Türk Toraks Derneği'nin 2006 yılındaki kongresi ve sonrasında ortaya konan yoğun çabalarla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı konuyu gündeme almak zorunda kaldı. Bakanlık, 2007 yılında Ulusal Pnömonyoz Eylem Planında kot kumlamayı "önlem alınması gereken işkolları"na ekledi. Doktorların duyarlılığı konuyu 2007 yılında televizyon programlarına ve gazetelere taşıdı. Yayınlar, pek çok kot işçisinin, yaşadıkları tehlikeden haberdar olmasını sağladı.

Bir grup doktor, avukat, sanatçı, gazeteci, emek örgütü temsilcisi bir araya geldi ve 9 Haziran 2008'de Kot Kumlama İşçileri Dayanışma Komitesi'ni kurdu.

Komite, çalışmalarını 4 ana başlık altında yürütüyor:

- 1- Tıbbi destek
- 2- Hukuki destek
- 3- Maddi destek
- 4- Kamuoyunda duyarlılık yaratmak

Türkiye'de silikozis kot kumlamaya bağlı bir hastalıktır.

Silikozis yeni bir hastalık değil. 1930'lardan beri biliniyor.

Madenlerde, dökümhanelerde, tünel ve yol yapımı işlerinde, seramik vb. iş kollarında çalışan işçilerin, granit, taş-kum tozundan oluşan silika tozu'na maruz kalmasıyla ortaya çıkan tehlikeli bir hastalık.

Bilinen klasik silikozis hastalığı 15-20 yıllık bir çalışma boyunca kumun veya tozun solunmasına bağlı olarak ortaya çıkan, nispeten yavaş seyirli bir hastalık.

Kot kumlama işçilerinde ise 6 aylık çalışma bile hastalığa yakalanmaya yetiyor.

Klasik hastaların şikâyetleri genelde 50-60'lı yaşlarda başlamasına rağmen, kot kumlama işçilerinde, 20'li, 30'lu yaşlarda bile çok ileri vakalara rastlanıyor.

(Hacı Ünal ve İdris Oral: İkisi de 24 yaşında. Memleketleri Bingöl'ün Karlıova ilçesi Taşlıçay köyü. Oksijene bağlı, yatalak olarak yaşıyorlar. Aynı köyden Ruhat Yıldırak ise 25 yaşını göremeyerek 28 Şubat sabahı, 24 yaşında hayata veda etti...)

Bu hastalık akciğerlerde fibrozis denen bir çeşit katılaşmaya neden oluyor. Belli bir dönemden sonra işçi kumlama işini bıraksa bile hastalık durmuyor. Solunum giderek bozuluyor ve hastalık ölüme doğru ilerliyor.

İlerlemiş hastalığın şu anda bilinen bir tedavisi yok. Çok zor olsa da akciğer nakli yapılabiliyor, fakat bazen bu durumda bile hastalık nüksedebiliyor.

Ağartılmış kot ile silikozis hastalığının ne alakası var?

Kot atölyelerinde işçiler günde ortalama 12 saat çalıştırılıyor.

Kot, basınçlı kumla ağartılıyor. Özel bir kum, kuru hava kompresörleriyle kotların yüzeyine tutuluyor ve kot aşındırılıyor. Bu uygulama sırasında solunan yoğun *silika* tozu, akciğerde *silikozis* hastalığına yol açıyor.

Kumlamanın yapıldığı atölyeler 4-5 m²'lik alanlar. Burada kota kumu püskürten ustaların yanı sıra, kumu yerden toplayıp tekrar kompresörün tankına dolduran çıraklar da çalışıyor.

13-14 yaşındaki çıraklar da aynı "*ustaları*" gibi sigortasız ve kaçak olarak çalıştırılıyor.

"Çırağım o kadar ufaktı ki yere dökülen kumları kazana tekrar doldurmak için ayağının altına kasa koymak zorunda kalıyordum." (Eski bir usta anlatıyor.)

Kotlar nasıl kumlanıyor?

Kot kumlama atölyelerinde asıl olarak "yer sistemi" denilen yöntem kullanılıyor.

"Malı yere atıp, üzerine kum püskürtüyorduk. Sonra malı ayağımızla çevirip öteki yüzünü eskitiyorduk. Sonra yeni mala geçiyorduk. Çalıştığımız ortamı anlatamam. Gidip görmemiz lazım. Ama yabancı sokmazlar oraya. 3-4 adımlık bir oda. Hücre gibi. Kompresör çalıştığı zaman tozdan nefes alamıyorsun. Hatta, kum püskürttüğün malı bile göremiyorsun. Ben deseni düzgün yapabilmek için kumlama yaparken, gözümü kapatıp içimden sayardım. Mola verildiğinde birbirimizi tanıyamazdık. Herkes tepeden tırnağa bembeyaz toza bulanırdı. Geceleri bile gözlerimizden, kulaklarımızdan kum çıkardı, öksürdüğümüzde ciğerlerimizden kum gelirdi."

(Mehmet Bekir Başak, 36 yaşında, 3 yıl önce silikozis teşhisi kondu, o günden bu yana çalışmıyor.)

Bu işte kullanılan kum, işçilerden değerli sayıldığından olsa gerek, kum boşa gitmesin diye, pencereler sıkı sıkıya kapatılıyor.

Kot kumlamada kimler çalışıyor?

Genellikle Doğu ve Güneydoğu'dan gelen işçiler ve ülkelerindeki savaşlardan, açlıktan, yoksulluktan kaçıp Türkiye'ye sığınan, oturma ve çalışma izni olmayan, kaçak çalıştırılan başka uyruklu işçiler.

Bu işçilerin hemen hemen tümü, yatacak yerleri olmadığı için kumlama yapılan yerlerde, asma katlarda kalıyorlar. Bu yüzden çoğu, ne acıdır ki uykularında bile yoğun *silika*'ya maruz kalıyor ve kısa sürede hastalığa yakalanıyorlar.

Kaç kot işçisi tehlikede, ne kadarı hasta, kaç can kaybediyoruz?

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın tahminlerine göre, 1980'lerin sonlarında başlayan kot kumlama işinde şimdiye kadar en az 10 bin tekstil işçisi çalıştırılmış.

2-3 ay gibi çok kısa sürelerde de olsa, bu işi yapan binlerce işçi, soludukları tozun yoğunluğu nedeniyle hastalık tehdidi altında.

Sadece Bingöl'ün Karlıova ilçesinin, Taşlıçay ve Toklular köylerinde, neredeyse her evde bir silikozis hastası var. Sağlık raporu almış hasta sayısı 200 kişiyi geçiyor.

Yanlış teşhis konmuş ya da hâlâ doktora gitmemiş işçilerin bir kısmı, hastalıklarının nedenini bilmediğinden, (daha acısı, bilse bile mecburiyetten), aynı koşullarda çalışmaya devam ediyor.

Hastalığı henüz teşhis edilmemiş ya da yanlış teşhis edilmiş işçiler olduğu için silikozis hastalarının sayısı tam olarak bilinmiyor, ancak tetkike gelen işçilerin yarısının hasta olduğu görülüyor. **Yani şu anda, en az 5 bin kot kumlama işçisi silikozis hastası!**

Sadece İstanbul'daki üç büyük hastanede (İÜ. Tıp Fakültesi, Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesi, Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları Hastanesi) 2008 yılının ilk yarısında 100'e yakın

silikozis hastası kot işçisi yatmış. Polikliniklerde, ayakta tedavi gören işçiler bu sayıya dâhil değil.

Son 1 yılda, sadece İstanbul'da silikozise bağlı 20'den fazla ölüm tespit edildi. Gerçek sayının bunun çok üzerinde olduğu tahmin ediliyor.

Sinop, Tokat, Bingöl, Diyarbakır, Siirt, Erzurum, Zonguldak ve Çorum'da da kot kumlama sonucu akciğerleri iflas edip memleketlerine dönen çok sayıda işçi var.

Sadece Erzurum, Kars ve Bingöl'de binin üzerinde Silikozis hastası kot işçisi var. Batman, Bitlis ve Diyarbakır'daki hastaları da eklersek sayının 2000'i bulacağı tahmin ediliyor.

Azeri, Moldavyalı, Gürcü, Romen birçok yabancı işçi, kaçak, sigortasız olarak çalıştırılmış, hastalanmış, tedavi için memleketlerine dönmüş. Şimdi arkalarından ölüm haberleri geliyor ve sayıları bilinmiyor...

Kot kumlamaya bağlı silikozis tamamen önlenabilir bir meslek hastalığıdır!

Kot kumlama sırasında kullanılan basit ağız maskeleri hiçbir koruma sağlamaz!

Astronot kıyafetine benzer, dışarıdan havalandırılan ya da hava tüpleri kullanılan, tüm vücudu örten özel giysilerin giyilmesi ve aynı zamanda kumlama yapılan alandan toz yayılmasının engellenmesi şarttır. Bu önlemler, hastalığın kesinlikle ortadan kalkmasını sağlayacaktır.

Kolların dışarıdan robot/yapay kol gibi bir mekanizma içinden kullanıldığı, kot kumlamada kullanılan "kabin sistemi" denilen sistemler ise kısmi bir koruma sağlasa da işçilerin tozla temasını tamamen kesmediği için **silikozis'ten** koruyucu nitelikte değildir.

Bazı büyük kot firmalarının "biz lazer tekniği kullanıyoruz" açıklamaları ise kesinlikle yanıltmacadır.

Lazer, ağır işleyen ve zaman alan bir yöntem olduğu için, bu firmaların üretim kapasitesinin çok altında kalır. Bu, sadece kamuoyuna dönük bir imaj kurtarma gayretidir.

Kot kumlama işçileri ne istiyor?

- ***Tekstil sektöründeki uluslararası rekabet gerekçesiyle gencecik işçilerin ölümüne şimdiye dek ses çıkarmayan hükümet, derhal gereken önlemleri almalı ve ölümleri durdurmalıdır!***
- Çalışma Bakanlığının, ILO-WHO İş Sağlığı Ortak Komitesi kararları ile uyumlu olarak hazırladığı ***“Ulusal Pnömonyoz Önleme Eylem Planı” (2007) geciktirilmeden uygulanmalıdır.***
- İşçilerin zararlarının gecikmeden tespit edilmesi ve karşılanması için ***Çalışma Bakanlığı, sendikalar ve ilgili meslek odaları temsilcilerinin katılacağı özel bir komisyon oluşturulmalıdır.***
- ***Bu ilkel kot kumlama yöntemi tamamen yasaklanmalıdır.*** Kotların kumlama yönetimi ile ağartılması işlemi, Avrupa’da tamamen kapalı cam kutularda, uzaktan kumanda ile yapılıyor. Silikanın serbest havada solunacak şekilde kullanımı 1950’den beri yasak. Ancak bu yasakla birlikte üretim ne yazık ki işgücünün çok daha ucuz olduğu Türkiye, Bangladeş, Suriye gibi ülkelere kaydı.
- ***Ağartılmış kot satan şirketler, ölen işçilerin ailelerine tazminat ödemeli, hasta işçilerin maddi-manevi bütün zararlarını karşılamalıdır.***
 - ***ÇÜNKÜ ilkel yöntemler, küçük atölyelerin işi” propagandası yalandır.*** Küçük, merdiven altı atölyeler, ***Lev’is, Mavi Jeans, Strom Jeans, Collezione, Adil Işık, Dolce & Gabbana, Leke, Colins*** gibi büyük şirketler için çalışıyor. “Büyük markalar modern ve insani yöntemler kullanıyor.
 - ***ÇÜNKÜ*** ağartma işini taşeronla veren bu büyük şirketler, işçilerin iş güvenliği ve sağlığı için kollarını kısırdatmıyor, tek kuruş harcamamakta direniyorlar.
 - ***ÇÜNKÜ*** bu şirketler, İş Kanunu’na meydan okuyor, en temel insan haklarını ihlal ediyorlar. Binlerce işçiyi sağlığından, onlarcasını canından eden bunlardır.

- ***Tüm dünyada kumlanmış kotların üretimi ve satışı yasaklanmalıdır!*** Türkiye’de de, uluslararası rekabet nedeniyle sessiz kalan hükümet, derhal kot kumlama yolu ile yapılan yıpratma işini yasaklamalı, bu yöntemi uygulamaya devam eden işyerlerini kapatmalıdır!
- ***Sağlık Bakanlığı, her ilde silikozis hastalığı tehdidi altındaki tüm işçileri tespit etmelidir.*** Kot kumlama işinde çalışmış bütün işçilerin sosyal güvencesi olsun olmasın sağlık kontrolleri ve tedavileri ücretsiz yapılmalıdır.
- Ölen işçilerin yakınları ve hasta işçiler, mahkeme masraflarını bile karşılayamadığı için dava açamıyor. ***Adalet Bakanlığı, bu durumdaki işçilerin veya işçi yakınlarının bu harçlardan muaf olması için adli müzaheret kararı çıkarma yetkisini kullanmalıdır.***
- Gerekli denetimleri yapmayan ve ***işçilerin silikozis hastalığına yakalanmasından sorumlu olan tüm yetkililer yargılanmalıdır.***

Kot Kumlama İşçileri Dayanışma Komitesi bugüne kadar neler yaptı?

- Çeşitli illerde 500'ü aşkın hastaya teşhis kondu.
- 100'e yakın hastanın Meslek Hastalıkları Hastanelerine yatması sağlandı.

Hasta işçiler ile yakınları, hukuksal hakları ve hak arama yolları konusunda bilgilendirildi. Sigortasız çalıştırılan işçilerin geriye dönük hakları için hizmet tespit davaları açıldı.

- 150 işçinin vekâleti alındı. Vekâleti alınan işçiler adına, kendilerini zarara uğratan, hastalanmalarına neden olan işverenler; gerekli denetimleri yapmayan Çalışma Bakanlığı yetkilileri ile yerel yönetimlerin yetkilileri aleyhinde suç duyurusunda bulunuldu.
- Üniversitelerde ve sendikalarda, kot işçilerinin çalışma ve yaşam koşulları ile silikozis hastalığı hakkında bilgilendirme toplantıları yapıldı. Çok sayıda hekime sunumlar yapıldı, dayanışmaya katılmaları istendi.
- TBMM'de soru önermeleri verilmesi sağlandı, konu Çalışma Bakanlığının, Meclis İnsan Hakları Komisyonunun gündemine taşındı.
- Sendikalarla, işçi örgütleriyle görüşmeler yapıldı. Konunun ILO'ya götürülmesi için çalışmalar sürüyor.
- Altmıştan fazla ülkeden işçi örgütleri ile değişik siyasi eğilimleri temsil eden işçilerin ve Halkların Uluslararası Bağlantı Komitesi'ne (ILC) yapılan çağrıyla kampanyaya dünya işçi sınıfının desteği istendi.
- Bugüne kadar açılan davalar için vekâlet ve harç masrafları, yardım kampanyası ile karşılandı.

Kot Kumlama İşçileri Dayanışma Komitesi

İbrahim Kaya (Eski Kot Kumlama İşçisi), Mehmet Bekir Başak (Eski Kot Kumlama İşçisi), Abdülhalim Demir (Eski Kot Kumlama İşçisi), Prof. Dr. Zeki Kılıçaslan (İÜ Tıp Fak. Göğüs Has. ABD öğretim üyesi), Fulya Ayata (Komite sekreteri), Av.Özlem Ayata (Komite gönüllü avukatı), Av.Tanzer Güven (Komite gönüllü avukatı), Av.İbrahim Gönen Yöntem (Komite gönüllü avukatı), Ayşe Güngör (İnsan Sağlığı ve Eğitimi Vakfı temsilcisi), İkram Doğan (Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği temsilcisi), Engin Bodur (İşçi Kardeşliği Partisi), Cem Avcı (İşçi Demokrasisi), Dr. Ümit Şahin (Yeşiller Partisi), Yasemin Göksu (Sanatçı), Yeşim Yasin, Engin Sedat Kaya (TEKSİF Sendikası), Huri Vayış (Tekstil-sen), Hasan Aktaş (DİSK-Tekstil Sendikası), Aydan Çelik (Çizer), Rauf Kösemen (Tasarımcı), Mehmet Demir (Gazeteci, KESK Haber-Sen)

Kot Kumlama İşçileri Dayanışma Komitesi'ne destekte bulunmak için:

İnsan Sağlığı ve Eğitimi Vakfı Hesabı

Türkiye İş Bankası İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Şubesi

Şube Kodu: 1200 Hesap Numarası: 3146645

LÜTFEN YAPACAĞINIZ YARDIMLARDA, DEKONTUN AÇIKLAMA BÖLÜMÜNE "KOT İŞÇİLERİ İLE DAYANIŞMA İÇİN" YAZINIZ.

**KOT KUMLAMA İŞÇİLERİ
DAYANIŞMA KOMİTESİ**

www.kotiscileri.org

0 212 635 88 90

0 533 623 00 94

kottaslamaiscileri@gmail.com

info@kotiscileri.org